

לב לדעת

ידע מצמיח תנוף

תורה עיון- ארון הברית

"וַעֲשׂוּ אֲרוֹן עֲצֵי שֵׁטִים... וְצִפִּיתָ אֹתוֹ זָהָב טָהוֹר מִבַּיִת וּמִחוּץ
תְּצַפְּנֵנִי וְעָשִׂיתָ עָלָיו זָר זָהָב סָבִיב"
(שמות כ"ה, י - י"א)

ארון הברית עמד בקודש הקודשים, והיה עשוי עצי שיטים ומצופה זהב מבפנים ומבחוץ- (ארון זהב בתוך ארון עץ, בתוך ארון זהב). כיסוי הארון נקרא "כפורת", והוא עשוי מקשה אחת זהב על גבו היו שני כרובים ("דמויות בצורת מלאכים). בארון היו הלוחות ושברי הלוחות וכן ספר התורה שכתב משה רבינו כשהיה בראש הר סיני. לצדו הניחו את צנצנת המן, מטה אהרון, וצלוחית שמן המשחה.
עפ"י המדרש:

כשעם ישראל קיים את המצוות ועשה את רצון ה- 'פנו הכרובים איש אל אחיו.
אך כשעם ישראל לא קיים את רצון ה- 'הפנו הכרובים גב אחד לשני.
(ילקוט שמעוני, מלכים רמז קפ"א)

1. מה תפקידו של הארון הברית? _____

2. מה מבטאים הכרובים על פי המדרש? _____

"מבית ומחוץ תצפנו ..."

הגמרא מבארת: "מבית ומחוץ תצפנו"...

"אמר רבא כל תלמיד חכם שאין תוכו כברו - אינו תלמיד חכם."
מסכת יומא דף עב

3. א. הסבר את הביטוי "שאין תוכו כברו" _____

ב. כיצד לומד רבה מארון הברית שתלמיד חכם צריך להיות תוכו כברו? _____

4. מדוע תלמיד חכם שאין תוכו כברו אינו תלמיד חכם? _____

5. כיצד יכול אדם שלומד תורה להיות בבחינת תוכו כברו? _____

ידע מצמיח תנוך

היכן גנוז ארון הברית?

לקראת סוף בית ראשון נאלץ יאשיהו לגנוז את ארון הברית:

"ומי גנזו? יאשיהו גנזו. מה ראה שגנזו? ראה שכתוב (דברים כח) 'יולך ה' אותך ואת מלךך אשר תקים עליך', עמד וגנזו, שנאמר (דברי הימים ב לה) 'ויאמר ללוים המבינים לכל ישראל הקדושים לה' תנו את ארון הקדש בבית אשר בנה שלמה בן דוד מלך ישראל אין לכם משא בכתף עתה עבדו את ה' אלהיכם ואת עמו ישראל'".

והירושלמי (שקלים פרק ו הלכה א) ממשיך ומפרט:

"אמר להם: אם גולה הוא עמכם לבבל, אין אתם מחזירין אותו עוד למקומו, אלא עתה עבדו את ה' אלהיכם ואת עמו ישראל".

מפרש הרד"ק:

"ורבותינו ז"ל פירשו שציווה לגנוז את הארון כדי שלא יגלה עם הגולה.

ואמרו: אבן הייתה בבית קדשי הקדשים במערבו ועליה היה

הארון מונח ולפניו צנצנת המן ומטה אהרן, ובעת שבנה שלמה את הבית וסופו

ליחרב, בנה מקום לגנוז בו את הארון למטה במטמוניות עמוקות ועקלקלות,

והאבן הזאת הייתה מכסה למקום ההוא, ויאשיהו המלך צוה וגנזו את הארון

באותו מקום שבנה שלמה, שנאמר תנו את ארון הקדש וגנזו עם הארון [מטה](#)

[אהרן](#) וצנצנת המן ושמן המשחה

6. מי גנז את ארון הברית? _____ ב. היכן גנזו? _____

7. מדוע גנז אותו? _____

מסופר על הרב גץ שידע שגילוי כלי המקדש יזרו את מהלך הגאולה, ולכן פעל רבות לחפש כלים אלו במנהרות שמתחת להר הבית. לטענתו הכלים גנוזים במנהרות מתחת לקודש הקודשים. וכך הוא מתאר את הרגע בו נחשפה אחת המנהרות:

13:00 - בטרם הספקתי לנפוש קמעא בבית, הוזעקתי באופן בהול ע"י מנהל העבודה לבוא מיד לכותל. הוא מסר לי על גילוי מדהים של אולם גדול מאחורי הכותל המערבי. נגשתי תכף ומיד למקום ונאחזתי התרגשות עצומה. שעה ארוכה ישבתי ללא אונים כשדמעות רותחות זולגות מעיני. ולבסוף אזרתי עוז ובדחילו ורחימו נכנסתי, ישבתי על המדרגות ואמרתי את "תיקון החצות" כמנהגנו. לאחר שנרגעתי במידת מה, ניגשתי לצעדים המעשיים... יום ד, כ' תמוז תשמ"א.

(ירב הכותלי עמוד 280)